

MEDIACJA W SPRAWACH KARNYCH

Postępowanie mediacyjne w sprawach karnych regulują przepisy:

Kodeksu postępowania karnego w art. 23 a, 40-42, 107, 492-494, 619;

Kodeksu karnego w art. 53;

Kodeksu wykroczeń w art. 45;

Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia w art. 54;

Kodeks karny wykonawczy w art. 162;

Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 07.05.2015 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 716).

KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO

Art. 23a. ⁽¹⁹⁾ § 1. Sąd lub referendarz sądowy, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub inny organ prowadzący to postępowanie, może z inicjatywy lub za zgodą oskarżonego i pokrzywdzonego skierować sprawę do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego między pokrzywdzonym i oskarżonym, o czym się ich poucza, informując o celach i zasadach postępowania mediacyjnego, w tym o treści art. 178a.

§ 2. Postępowanie mediacyjne nie powinno trwać dłużej niż miesiąc, a jego okresu nie wlicza się do czasu trwania postępowania przygotowawczego.

§ 3. Postępowania mediacyjnego nie może prowadzić osoba, co do której w sprawie zachodzą okoliczności określone w art. 40 i art. 41 § 1, czynny zawodowo sędzia, prokurator, asesor prokuratorski, a także aplikant wymienionych zawodów, ławnik, referendarz sądowy, asystent sędziego, asystent prokuratora oraz funkcjonariusz instytucji uprawnionej do ścigania przestępstw. Przepis art. 42 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Udział oskarżonego i pokrzywdzonego w postępowaniu mediacyjnym jest dobrowolny. Zgodę na uczestniczenie w postępowaniu mediacyjnym odbiera organ kierujący sprawę do mediacji lub mediator, po wyjaśnieniu oskarżonemu i pokrzywdzonemu celów i zasad postępowania mediacyjnego i pouczeniu ich o możliwości cofnięcia tej zgody aż do zakończenia postępowania mediacyjnego.

§ 5. Mediatorowi udostępnia się akta sprawy w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego.

§ 6. Instytucja lub osoba do tego uprawniona sporządza, po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego, sprawozdanie z jego wyników. Do sprawozdania załącza się ugodę podpisaną przez oskarżonego, pokrzywdzonego i mediatora, jeżeli została zawarta.

§ 7. Postępowanie mediacyjne prowadzi się w sposób bezstronny i poufny.

§ 8. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przeprowadzania postępowania mediacyjnego, warunki, jakim powinny odpowiadać instytucje i osoby uprawnione do jego przeprowadzenia, sposób ich powoływania i odwoływania, zakres i warunki udostępniania im akt sprawy oraz formę i zakres sprawozdania z wyników postępowania mediacyjnego, mając na uwadze potrzebę skutecznego przeprowadzenia tego postępowania.

Art. 40. § 1. Sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio,
- 2) jest małżonkiem strony lub pokrzywdzonego albo ich obrońcy, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego albo pozostaje we wspólnym pożyciu z jedną z tych osób,
- 3) jest krewnym lub powinowatym w linii prostej, a w linii bocznej aż do stopnia pomiędzy dziećmi rodzeństwa osób wymienionych w pkt 2 albo jest związany z jedną z tych osób węzłem przysposobienia, opieki lub kurateli,

- 4) był świadkiem czynu, o który sprawa się toczy, albo w tej samej sprawie był przesłuchany w charakterze świadka lub występował jako biegły,
- 5) brał udział w sprawie jako prokurator, obrońca, pełnomocnik, przedstawiciel ustawowy strony, albo prowadził postępowanie przygotowawcze,
- 6) ⁽³⁰⁾ brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia lub wydał zaskarżone zarządzenie,
- 7) ⁽³¹⁾ brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone,
- 8) ⁽³²⁾ (uchylony),
- 9) brał udział w wydaniu orzeczenia, co do którego wniesiono sprzeciw,
- 10) ⁽³³⁾ prowadził mediację.

§ 2. Powody wyłączenia trwają mimo ustania uzasadniającego je małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.

§ 3. Sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego wnioskiem o wznowienie lub zaskarżonego w trybie kasacji, nie może orzekać co do tego wniosku lub tej kasacji.

Art. 41. § 1. Sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

§ 2. Wniosek o wyłączenie sędziego, zgłoszony na podstawie § 1 po rozpoczęciu przewodu sądowego, pozostawia się bez rozpoznania, chyba że przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu.

Art. 41a. ⁽³⁴⁾ Wniosek o wyłączenie sędziego oparty na tych samych podstawach faktycznych co wniosek wcześniej rozpoznany pozostawia się bez rozpoznania; przepisu art. 42 § 3 nie stosuje się.

Art. 42. § 1. Wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony.

§ 2. Jeżeli sędzia uznaje, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40, wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia.

§ 3. ⁽³⁵⁾ Sędzia, co do którego zgłoszono wniosek o wyłączenie na podstawie art. 41, może złożyć do akt stosowne oświadczenie na piśmie. Wniosek rozpoznaje się niezwłocznie. Z chwilą wyłączenia sędziego czynności procesowe dokonane z jego udziałem po złożeniu wniosku stają się bezskuteczne.

§ 4. Poza wypadkiem określonym w § 2 o wyłączeniu orzeka sąd, przed którym toczy się postępowanie; w składzie orzekającym w kwestii wyłączenia nie może brać udziału sędzia, którego dotyczy wyłączenie. W razie niemożności utworzenia takiego składu sądu, w kwestii wyłączenia orzeka sąd wyższego rzędu.

Art. 107. § 1. Sąd lub referendarz sądowy nadaje na żądanie osoby uprawnionej klauzulę wykonalności orzeczeniu podlegającemu wykonaniu w drodze egzekucji.

§ 2. Orzeczenia nakładające obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz nawiązkę orzeczoną na rzecz pokrzywdzonego uważa się za orzeczenia co do roszczeń majątkowych, jeżeli nadają się do egzekucji w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do obowiązku wynikającego z ugody zawartej przed sądem lub referendarzem sądowym, a także ugody zawartej w postępowaniu mediacyjnym.

§ 4. Sąd lub referendarz sądowy odmawia nadania klauzuli wykonalności ugodzie zawartej przed mediatorem, w całości lub w części, jeżeli ugoda jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Postępowanie w sprawach z oskarżenia prywatnego

Art. 489. § 1. Rozprawę główną poprzedza posiedzenie pojednawcze, które prowadzi sędzia.

§ 2. Na wniosek lub za zgodą stron sąd może zamiast posiedzenia pojednawczego wyznaczyć odpowiedni termin dla przeprowadzenia **postępowania mediacyjnego**. Przepis art. 23a stosuje się odpowiednio.

Art. 490. § 1. Posiedzenie pojednawcze rozpoczyna się wezwaniem stron do pojednania.

§ 2. W protokole posiedzenia pojednawczego należy w szczególności zaznaczyć stanowisko stron wobec wezwania do pojednania oraz wyniki przeprowadzonego posiedzenia pojednawczego; jeżeli doszło do pojednania, protokół podpisują także strony.

Art. 492. § 1. W razie pojednania stron postępowanie umarza się.

§ 2. Jeżeli do pojednania doszło w wyniku **mediacji**, przepis art. 490 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 493. W toku posiedzenia pojednawczego lub w wyniku **mediacji** dopuszczalne jest pojednanie się obejmujące również inne sprawy z oskarżenia prywatnego, toczące się pomiędzy tymi samymi stronami.

Art. 494. § 1. Równocześnie z pojednaniem strony mogą zawrzeć ugodę, której przedmiotem mogą być również roszczenia pozostające w związku z oskarżeniem.

Koszty postępowania mediacyjnego

Art. 619. § 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, wszelkie wydatki wyklada tymczasowo Skarb Państwa.

§ 2. Koszty postępowania mediacyjnego ponosi Skarb Państwa.

§ 3. Skarb Państwa ponosi także koszty związane z udziałem w postępowaniu tłumacza w zakresie koniecznym dla zapewnienia oskarżonemu jego prawa do obrony.

KODEKS KARNY

Art. 53. § 1. Sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

§ 2. Wymierzając karę, sąd uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, popełnienie przestępstwa wspólnie z nieletnim, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a także zachowanie się pokrzywdzonego.

§ 3. Wymierzając karę sąd bierze także pod uwagę pozytywne wyniki przeprowadzonej mediacji pomiędzy pokrzywdzonym a sprawcą albo ugodę pomiędzy nimi osiągniętą w postępowaniu przed sądem lub prokuratorem.

KODEKS WYKROCZEŃ

Art. 45. § 1. Karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok; jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od popełnienia czynu.

§ 2. W razie uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia, przedawnienie biegnie od daty uchylenia rozstrzygnięcia.

§ 2a. W wypadku wszczęcia postępowania mediacyjnego czasu jego trwania nie wlicza się do okresu przedawnienia.

§ 3. Orzeczona kara lub środek karny nie podlega wykonaniu, jeżeli od daty uprawomocnienia się rozstrzygnięcia upłynęły 3 lata.

KODEKS POSTĘPOWANIA W SPRAWACH O WYKROCZENIA

Art. 54. § 1. W celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia takiego wniosku, Policja z urzędu przeprowadza czynności wyjaśniające. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu. Powinny one być zakończone w ciągu miesiąca od ich podjęcia.

§ 2. Jeżeli czynności wyjaśniające nie dostarczyły podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, zawiadamia się o tym ujawnionych pokrzywdzonych oraz osobę, o której mowa w art. 56a, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie. Zawiadamiając pokrzywdzonego, poucza się go także o prawie, o którym mowa w art. 27 § 2, oraz o możliwości zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii. Na wniosek pokrzywdzonego lub jego pełnomocnika wydaje się odpłatnie kopie i uwierzytelnione odpisy tych materiałów; do odpłatności za wydawanie kopii i uwierzytelnionych odpisów stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 156 § 6 Kodeksu postępowania karnego.

§ 3. Jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej, zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie. Notatka powinna zawierać wskazanie rodzaju czynności, czasu i miejsca oraz osób uczestniczących, a także krótki opis przebiegu czynności i podpis osoby, która sporządziła notatkę.

§ 4. Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, dla realizacji celu określonego w § 1 można, z urzędu lub na wniosek pokrzywdzonego albo osoby, o której mowa w § 5 i 6, przeprowadzić odpowiedni dowód. Utrwalenie takiej czynności następuje w formie protokołu.

§ 5. W stosunku do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 74 § 3 i art. 308 § 1 Kodeksu postępowania karnego.

§ 6. Należy niezwłocznie przesłuchać osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Osoba taka ma prawo odmówić złożenia wyjaśnień oraz zgłosić wnioski dowodowe, o czym należy ją pouczyć. Przesłuchanie tej osoby zaczyna się od powiadomienia jej o treści zarzutu wpisanego do protokołu przesłuchania; przepis § 4 zdanie drugie stosuje się.

§ 6a. Osoba przesłuchana w trybie określonym w § 6 ma obowiązek informowania organu prowadzącego czynności wyjaśniające o każdej zmianie miejsca swego zamieszkania lub pobytu trwającego dłużej niż 7 dni oraz stawienia się na wezwanie tego organu pod rygorem zatrzymania i przymusowego doprowadzenia, o czym należy ją pouczyć przy przesłuchaniu, odnotowując to w protokole tej czynności.

§ 7. Od przesłuchania osoby, o której mowa w § 6, można odstąpić, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami; osoba ta może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, o czym należy ją pouczyć. Odstąpienie od przesłuchania oraz pouczenie dokumentuje się notatką urzędową.

§ 8. Przepis art. 213 § 1 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 9. W ramach czynności wyjaśniających organ je prowadzący może, z inicjatywy lub za zgodą osoby określonej w § 6 i pokrzywdzonego, skierować sprawę do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia mediacji. Przepis art. 23a Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

KODEKS KARNY WYKONAWCZY

Art. 162. ⁽⁴¹⁰⁾ § 1. Sąd penitencjarny wysłuchuje przedstawiciela administracji zakładu karnego, a sądowego kuratora zawodowego, jeżeli składał wniosek o warunkowe zwolnienie, oraz uwzględnia ugodę zawartą w wyniku mediacji. W wypadku skazanego za przestępstwo określone w art. 197-203 Kodeksu karnego, popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, warunkowe zwolnienie nie może być udzielone bez zasięgnięcia opinii biegłych.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie warunkowego zwolnienia przysługuje zażalenie. Podlega ono rozpoznaniu w terminie 14 dni. Przepis art. 154 § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Na postanowienie odmawiające udzielenia warunkowego zwolnienia przysługuje zażalenie także dyrektorowi zakładu karnego lub sądowemu kuratorowi zawodowemu, jeżeli składali wniosek o warunkowe zwolnienie.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 7 maja 2015 r.

**w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych
(Dz. U. 2015.716 z dnia 25 maja 2015 r.)**

Na podstawie art. 23a § 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy tryb przeprowadzania postępowania mediacyjnego;
- 2) warunki, jakim powinny odpowiadać instytucje i osoby uprawnione do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 3) sposób powoływania i odwoływania instytucji i osób uprawnionych do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 4) zakres i warunki udostępniania akt sprawy instytucjom i osobom uprawnionym do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 5) formę i zakres sprawozdania z wyników postępowania mediacyjnego.

§ 2. W sądzie okręgowym prowadzi się wykaz instytucji i osób uprawnionych do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, zwany dalej "wykazem".

§ 3. Do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego jest uprawniona instytucja, która:

- 1) zgodnie ze swoimi zadaniami statutowymi została powołana do wykonywania zadań w zakresie mediacji, resocjalizacji, ochrony interesu społecznego, ochrony ważnego interesu indywidualnego lub ochrony wolności i praw człowieka,
- 2) zapewnia przeprowadzenie postępowania mediacyjnego przez osoby spełniające warunki, o których mowa w § 4 pkt 1-7,
- 3) posiada warunki organizacyjne umożliwiające przeprowadzenie postępowania mediacyjnego,
- 4) została wpisana do wykazu
 - zwana dalej "instytucją uprawnioną".

§ 4. Do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego jest uprawniona osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie, obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub

Konfederacji Szwajcarskiej albo obywatelstwo innego państwa, jeżeli na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej przysługuje jej prawo podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w tych przepisach,

- 2) korzysta w pełni z praw publicznych i ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) ukończyła 26 lat,
- 4) zna język polski w mowie i piśmie,
- 5) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- 6) posiada umiejętności i wiedzę w zakresie przeprowadzania postępowania mediacyjnego, rozwiązywania konfliktów i nawiązywania kontaktów międzyludzkich,
- 7) daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków,
- 8) została wpisana do wykazu
 - zwana dalej "osobą uprawnioną".

§ 5. Postępowania mediacyjnego nie może przeprowadzać czynny zawodowo sędzia, prokurator, asesor prokuratorski, aplikant wymienionych zawodów, ławnik, referendarz sądowy, asystent sędziego, asystent prokuratora oraz funkcjonariusz instytucji uprawnionej do ścigania przestępstw.

§ 6. 1. Wpis do wykazu następuje na wniosek instytucji lub osoby. Do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w § 3 pkt 1-3 lub w § 4 pkt 1, 3, 5 i 6, oraz oświadczenia o spełnieniu warunków, o których mowa w § 4 pkt 2 i 4.

2. W przedmiocie wpisu do wykazu prezes sądu okręgowego wydaje decyzję administracyjną. Od decyzji w przedmiocie wpisu służy odwołanie do prezesa sądu apelacyjnego.

3. Prezes sądu okręgowego wpisuje do wykazu instytucję lub osobę, wyrażającą gotowość przeprowadzania postępowania mediacyjnego, po stwierdzeniu spełnienia warunków, o których mowa w § 3 pkt 1-3 lub w § 4 pkt 1-7.

4. Wpis zawiera następujące dane:

- 1) nazwę instytucji uprawnionej lub imię i nazwisko oraz datę urodzenia osoby uprawnionej;
- 2) adres do korespondencji instytucji lub osoby uprawnionej;
- 3) numer telefonu lub adres poczty elektronicznej instytucji lub osoby uprawnionej.

5. Osoba kierująca instytucją uprawnioną i osoba uprawniona mają obowiązek zawiadomić prezesa sądu okręgowego o:

- 1) każdej zmianie danych, o których mowa w ust. 4,
- 2) utracie któregośkolwiek z warunków, o których mowa w § 3 pkt 1-3 lub w § 4 pkt 1, 2 i 4-6
 - w terminie 14 dni od dnia zmiany lub utraty spełnienia warunku.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, prezes sądu okręgowego dokonuje aktualizacji wykazu.

§ 7. 1. Prezes sądu okręgowego skreśla z wykazu instytucję uprawnioną:

- 1) na wniosek instytucji uprawnionej;
- 2) w razie likwidacji instytucji uprawnionej;
- 3) w razie utraty któregośkolwiek z warunków, o których mowa w § 3 pkt 1-3;
- 4) w razie zaistnienia wobec wszystkich osób, o których mowa w § 3 pkt 2, okoliczności, o których mowa w § 5.

2. Prezes sądu okręgowego skreśla z wykazu osobę uprawnioną:

- 1) na wniosek osoby uprawnionej;
- 2) w razie śmierci osoby uprawnionej;
- 3) w razie utraty któregośkolwiek z warunków, o których mowa w § 4 pkt 1, 2 i 4-7;
- 4) w razie zaistnienia okoliczności, o których mowa w § 5.

3. Prezes sądu okręgowego może skreślić z wykazu instytucję lub osobę uprawnioną w razie niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków związanych z przeprowadzaniem postępowania mediacyjnego.

4. Przepis § 6 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 8. 1. W postanowieniu o skierowaniu sprawy do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego sąd lub referendarz sądowy, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub inny organ prowadzący to postępowanie, zwany dalej "innym organem", powołuje instytucję uprawnioną albo osobę uprawnioną.

2. W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych potrzebą skutecznego przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, można powołać do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w konkretnej sprawie instytucję albo osobę spoza wykazu zgłaszającą taką gotowość, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w § 3 pkt 1-3 lub § 4 pkt 1-7.

§ 9. 1. W postanowieniu, o którym mowa w § 8, należy wskazać:

- 1) nazwę instytucji albo imię i nazwisko osoby powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 2) imię i nazwisko oskarżonego oraz imię i nazwisko albo nazwę pokrzywdzonego;
- 3) czyn zarzucany oskarżonemu wraz z podaniem kwalifikacji prawnej czynu;
- 4) akta sprawy udostępniane instytucji albo osobie powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 5) warunki udostępnienia akt sprawy instytucji albo osobie powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, o których mowa w § 12 ust. 2;
- 6) termin zakończenia postępowania mediacyjnego.

2. Termin, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, biegnie od daty doręczenia instytucji albo osobie powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego postanowienia,

o którym mowa w § 8.

3. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ przekazuje:

- 1) oskarżonemu i pokrzywdzonemu adres do korespondencji, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej instytucji albo osoby powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, umożliwiające kontakt z nimi;
- 2) instytucji albo osobie powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego posiadane dane oskarżonego i pokrzywdzonego, takie jak: adres zamieszkania lub pobytu, adres dla doręczeń, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej umożliwiające szybkie komunikowanie się z nimi.

§ 10. Postępowanie mediacyjne przeprowadza osoba, o której mowa w § 8 ust. 1 albo ust. 2, a w imieniu instytucji, o której mowa w § 8 ust. 1 albo ust. 2, przedstawiciel spełniający warunki, o których mowa w § 4 pkt 1-7, upoważniony pisemnie przez tę instytucję, zwani dalej "mediatorem".

§ 11. 1. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ, który powołał instytucję uprawnioną na podstawie § 8 ust. 1, odwołuje ją w razie:

- 1) skreślenia z wykazu;
- 2) zaistnienia, wobec upoważnionego przedstawiciela przeprowadzającego postępowanie mediacyjne w imieniu instytucji, okoliczności, o których mowa w § 5, skutkujących brakiem możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego przez innego upoważnionego przedstawiciela;
- 3) zaistnienia, wobec upoważnionego przedstawiciela przeprowadzającego postępowanie mediacyjne w imieniu instytucji uprawnionej, okoliczności, o których mowa w art. 40 lub art. 41 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, skutkujących brakiem możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego przez innego upoważnionego przedstawiciela;
- 4) uzasadnionego wniosku jednej ze stron lub instytucji uprawnionej.

2. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ, który powołał osobę uprawnioną na podstawie § 8 ust. 1, odwołuje ją w razie:

- 1) skreślenia z wykazu;
- 2) zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 40 lub art. 41 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego;
- 3) uzasadnionego wniosku jednej ze stron lub osoby uprawnionej.

3. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ, który powołał instytucję na podstawie § 8 ust. 2, odwołuje ją w razie:

- 1) likwidacji instytucji;
- 2) utraty któregokolwiek z warunków, o których mowa w § 3 pkt 1-3;
- 3) niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków związanych z przeprowadzaniem postępowania mediacyjnego;
- 4) zaistnienia, wobec upoważnionego przedstawiciela przeprowadzającego postępowanie mediacyjne w imieniu instytucji, okoliczności, o których mowa w § 5, skutkujących brakiem możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego przez innego upoważnionego przedstawiciela;
- 5) zaistnienia, wobec upoważnionego przedstawiciela przeprowadzającego postępowanie mediacyjne w imieniu instytucji, okoliczności, o których mowa w art. 40 lub art. 41 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, skutkujących brakiem możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego przez innego upoważnionego przedstawiciela;
- 6) uzasadnionego wniosku jednej ze stron lub instytucji.

4. Sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ, który powołał osobę na podstawie § 8 ust. 2, odwołuje ją w razie:

- 1) śmierci osoby;
- 2) utraty któregokolwiek z warunków, o których mowa w § 4 pkt 1, 2 i 4-7;
- 3) zaistnienia okoliczności, o których mowa w § 5;

- 4) niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków związanych z przeprowadzaniem postępowania mediacyjnego;
- 5) zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 40 lub art. 41 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego;
- 6) uzasadnionego wniosku jednej ze stron lub osoby.

5. W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w § 5 lub w art. 40 lub art. 41 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, wobec upoważnionego przedstawiciela przeprowadzającego postępowanie mediacyjne w imieniu instytucji, o której mowa w § 8 ust. 1 albo ust. 2, do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego upoważnia się innego przedstawiciela spełniającego warunki, o których mowa w § 4 pkt 1-7, chyba że sąd, referendarz sądowy, prokurator lub inny organ odwołał instytucję na podstawie ust. 1 albo 3.

§ 12. 1. Mediatorowi nie udostępnia się materiałów zawartych w aktach sprawy, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji, materiałów dotyczących stanu zdrowia oskarżonego, opinii o oskarżonym, danych o jego karalności oraz pozwalających na ustalenie tożsamości świadka przesłuchanego w trybie art. 184 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego i takich, których ujawnienie pokrzywdzonemu mogłoby mieć wpływ na odpowiedzialność karną innych oskarżonych w tej sprawie nieuczestniczących w postępowaniu mediacyjnym.

2. Udostępnienie akt sprawy mediatorowi może nastąpić poprzez:

- 1) umożliwienie bezpośredniego zapoznania się z aktami w obecności upoważnionego pracownika organu prowadzącego postępowanie;
- 2) wydanie kopii dokumentów z akt sprawy;
- 3) zezwolenie na sporządzenie odpisów z akt sprawy.

3. Mediator przechowuje odpisy, kopie oraz notatki z akt sprawy w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z nimi osobom postronnym i po zakończeniu

postępowania mediacyjnego zwraca je organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego.

§ 13. 1. Postępowania mediacyjnego nie przeprowadza się w lokalu zajmowanym przez uczestników lub ich rodziny ani w budynkach organów uprawnionych do skierowania sprawy do postępowania mediacyjnego.

2. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą uczestników, można przeprowadzić postępowanie mediacyjne w lokalu zajmowanym przez uczestników lub ich rodziny.

§ 14. Po doręczeniu postanowienia, o którym mowa w § 8, mediator:

- 1) niezwłocznie nawiązuje kontakt z oskarżonym i pokrzywdzonym, ustalając termin i miejsce spotkania z każdym z nich;
- 2) przeprowadza z oskarżonym i pokrzywdzonym, w dogodnym dla nich miejscu i czasie, indywidualne lub wspólne spotkania wstępne, podczas których wyjaśnia oskarżonemu i pokrzywdzonemu cele i zasady postępowania mediacyjnego, a także poucza ich o możliwości cofnięcia zgody na uczestniczenie w postępowaniu mediacyjnym aż do jego zakończenia oraz odbiera od oskarżonego i pokrzywdzonego zgodę na uczestniczenie w postępowaniu mediacyjnym, jeżeli nie odebrał jej organ kierujący sprawą do mediacji;
- 3) przeprowadza spotkanie mediacyjne z udziałem oskarżonego i pokrzywdzonego w miejscu i czasie dogodnym dla uczestników;
- 4) pomaga w sformułowaniu treści ugody między oskarżonym i pokrzywdzonym, informując ich w szczególności o treści art. 107 § 3 i 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego;
- 5) sprawdza wykonanie zobowiązań wynikających z zawartej ugody.

§ 15. Jeżeli nie jest możliwe bezpośrednie spotkanie oskarżonego z pokrzywdzonym, o którym mowa w § 14 pkt 3, mediator może przeprowadzić postępowanie mediacyjne w sposób pośredni, przekazując każdemu z nich informacje,

propozycje i stanowisko dotyczące zawarcia ugody i jej treści zajmowane przez innego uczestnika.

§ 16. 1. Po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego mediator niezwłocznie sporządza pisemne sprawozdanie z wyników postępowania mediacyjnego i przedstawia je organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego.

2. Sprawozdanie powinno zawierać:

- 1) sygnaturę sprawy;
- 2) imię i nazwisko mediatora lub nazwę instytucji powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 3) informację o wynikach postępowania mediacyjnego;
- 4) podpis mediatora.

§ 17. 1. Jeżeli postępowanie mediacyjne nie zostało ukończone w terminie, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 6, a uczestnicy wyrażają wolę kontynuowania postępowania mediacyjnego, mediator niezwłocznie sporządza i przedstawia organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, informację o stanie postępowania mediacyjnego, wskazując przyczyny bezskutecznego upływu terminu. Przepis § 16 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. W uzasadnionych przypadkach organ, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, na wniosek mediatora, może przedłużyć termin, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 6, na czas niezbędny do zakończenia postępowania mediacyjnego.

§ 18. 1. Instytucje i osoby godne zaufania wpisane do wykazu, o którym mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz. U. Nr 108, poz. 1020), podlegają wpisowi do wykazu, o którym mowa w § 2, pod warunkiem że spełniają wymogi, o których mowa w § 3 pkt 1-3 lub § 4 pkt 1-7.

2. Prezes sądu okręgowego może się zwrócić do instytucji i osób godnych zaufania,

o których mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych, o przedstawienie dokumentów i oświadczeń potwierdzających spełnienie warunków, o których mowa w § 3 pkt 1-3 lub § 4 pkt 1-7.

3. Prezes sądu okręgowego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia wydaje decyzje administracyjne w przedmiocie wpisu do wykazu, o którym mowa w § 2, instytucji i osób godnych zaufania, o których mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych. Przepis § 6 ust. 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

§ 19. Do dnia wydania decyzji, o której mowa w § 18 ust. 3, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie rozporządzenia, postępowanie mediacyjne może przeprowadzać instytucja albo osoba godna zaufania wpisana do wykazu, o którym mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych.

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

Informacja o postępowaniu mediacyjnym w sprawach karnych

Mediacja to dobrowolny i poufny sposób rozwiązywania sporów, powstałych w wyniku przestępstwa, w drodze porozumiewania się pokrzywdzonego i podejrzanego/oskarżonego, z pomocą bezstronnego i neutralnego mediatora. Mediacja może dotyczyć wszystkich przestępstw.

Jakie korzyści daje mediacja pokrzywdzonemu?

- Mediacja daje możliwość wpływu na rozwiązanie problemów wynikających z przestępstwa na zaproponowanych przez siebie warunkach.
- Mediacja sprzyja okazji do wyrażenia emocji, wypowiedzenia się na temat skutków przestępstwa oraz oczekiwań wobec podejrzanego/oskarżonego.
- Mediacja stwarza szansę na szybsze uzyskanie odszkodowania (lub naprawienie szkody), zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i przeprosin.

Jakie korzyści daje mediacja podejrzanemu/oskarżonemu?

- Mediacja daje możliwość porozumienia się z pokrzywdzonym co do sposobu i terminu naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz przeproszenia.
- Mediacja sprzyja szybszemu zakończeniu postępowania karnego (a w konsekwencji szybszemu zatarciu skazania).
- Mediacja pozwala na zmniejszenie kosztów postępowania karnego.
- Mediacja stwarza szansę na łagodniejsze potraktowanie przez sąd.

Jak sprawa trafia do mediacji?

- Sprawa może zostać skierowana do mediacji na etapie postępowania przygotowawczego (z inicjatywy pokrzywdzonego lub podejrzanego, albo na wniosek prokuratora lub innego organu prowadzącego to postępowanie) lub po wniesieniu sprawy do sądu (sprawę do mediacji kieruje postanowieniem sąd lub referendarz sądowy).
- Skierowanie sprawy do mediacji jest możliwe wyłącznie za zgodą pokrzywdzonego i podejrzanego/oskarżonego.

Kto decyduje o wyborze mediatora?

- W postanowieniu o skierowaniu sprawy do mediacji zostaje wyznaczony mediator (z wykazu prowadzonego w sądzie okręgowym, a w wyjątkowych przypadkach – uzasadnionych potrzebą skutecznego przeprowadzenia mediacji – spoza wykazu).

Jak długo może trwać mediacja?

- Postępowanie mediacyjne nie powinno trwać dłużej niż miesiąc. Jeżeli postępowanie mediacyjne nie zostało ukończone w tym terminie, na wniosek uczestników lub mediatora (w uzasadnionych przypadkach) organ, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego może przedłużyć termin na czas niezbędny do zakończenia postępowania mediacyjnego.

Jak przebiega mediacja?

- Po otrzymaniu postanowienia o skierowaniu sprawy do mediacji, mediator kontaktuje się z podejrzanym/oskarżonym i pokrzywdzonym, wyjaśnia im zasady i cele postępowania mediacyjnego, informuje o przysługujących uprawnieniach oraz odbiera od nich zgodę na uczestniczenie w mediacji (jeśli nie odebrał jej organ kierujący sprawę do mediacji).
- Jeżeli podejrzanym/oskarżonym i pokrzywdzonym decydują się na udział w mediacji, wybierają sposób jej prowadzenia w postaci bezpośredniej (spotkanie „twarzą w twarz”) albo pośredniej (bez osobistego kontaktu). W drugim przypadku, mediator spotyka się z każdą ze stron osobno, przekazując stanowiska i oczekiwania co do warunków porozumienia.
- Pokrzywdzony i podejrzanym/oskarżonym mogą zrezygnować z udziału w mediacji na każdym etapie postępowania mediacyjnego.
- Mediacja jest prowadzona w sposób bezstronny i poufny. Pisemne sprawozdanie sporządzone przez mediatora z wyników postępowania mediacyjnego nie zawiera żadnych ocen ani stanowisk stron.
- Nie wolno przesłuchiwać jako świadka mediatora co do faktów, o których dowiedział się od podejrzanego/oskarżonego lub pokrzywdzonego prowadząc postępowanie mediacyjne (z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego).

W jaki sposób może zakończyć się mediacja?

- Mediacja może zakończyć się zawarciem wspólnie wypracowanej ugody albo jej brakiem.
- Mediator przekazuje organowi, który skierował sprawę do mediacji pisemne sprawozdanie z wyników postępowania mediacyjnego. Do sprawozdania załącza się ugodę podpisaną przez podejrzanego/oskarżonego, pokrzywdzonego i mediatora, jeżeli została zawarta.

Jakie skutki wywołuje ugoda mediacyjna?

- Zawarta w wyniku mediacji ugoda nie kończy postępowania karnego.
- W sprawie z oskarżenia publicznego ugoda zawarta przed mediatorem jest dokumentem zawierającym zgodne deklaracje stron co do sposobu zakończenia sprawy. Nie ma ona mocy prawnej, stąd też w sprawie takiej musi zostać wydany wyrok. Sąd bierze jednak pod uwagę treść ugody mediacyjnej przy rozstrzygnięciu sprawy, co może skutkować dla sprawcy: uwzględnieniem wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze, uznaniem faktu zawarcia ugody jako okoliczności łagodzącej przy wymiarze kary, nadzwyczajnym złagodzeniem kary, odstąpieniem od wymierzenia kary, a nawet od obligatoryjnego orzeczenia środka karnego we wszystkich wskazanych w ustawie przypadkach.
- W sprawie z oskarżenia prywatnego mediacja może być alternatywą obowiązkowego posiedzenia pojednawczego prowadzonego przez sąd przed rozprawą główną.

Ile kosztuje mediacja?

- Koszty mediacji (wynagrodzenie mediatora i zwrot wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji) ponosi Skarb Państwa.

Więcej informacji o mediacji na stronie www.ms.gov.pl w zakładce:

Działalność/Mediacje oraz na stronie www.mediacja.gov.pl

Celem mediacji w sprawach karnych jest:

- **pojednanie** pomiędzy sprawcą a pokrzywdzonym,
- **zadośćuczynienie lub naprawienie szkody** wyrządzonej przez sprawcę, realizowane w różnych formach, np. zwrot kosztów poniesionych przez pokrzywdzonego z powodu wyrządzonej mu szkody, praca na rzecz społeczności lokalnej, instytucji charytatywnej, nieodpłatnej pracy na rzecz pokrzywdzonego, przeproszenie czy wyrażenie skruchy przez sprawcę,
- **zrozumienie** przez sprawcę, jaką szkodę i krzywdę wyrządził pokrzywdzonemu oraz przyjęcie odpowiedzialności za popełnione czyny,
- **przywrócenie** ładu społecznego.

Korzyści dla obu stron:

- mediacja stwarza realną szansę na **naprawę** i utrzymanie poprawnych **wzajemnych relacji** pomiędzy stronami. Wzajemne kontakty są konieczne zwłaszcza, gdy strony łączą więzy pokrewieństwa, bliskość zamieszkania lub miejsce pracy.
- w wyniku mediacji dopuszczalne jest pojednanie się, obejmujące również inne sprawy z **oskarżenia prywatnego**, toczące się pomiędzy tymi samymi stronami (również takie w których występują w odmiennych rolach jako sprawca i pokrzywdzony). Równocześnie z pojednaniem strony mogą zawrzeć ugodę, której przedmiotem mogą być również roszczenia pozostające w związku z oskarżeniem.

Korzyści dla pokrzywdzonego:

- w wyniku mediacji pokrzywdzony ma szansę na szybkie i skuteczne uzyskanie

zadośćuczynienia od sprawcy lub **naprawienia szkody**,

- ma możliwość uświadomienia sprawcy, jaką krzywdę mu wyrządził oraz wyrażenia swoich odczuć, a także **uzyskania przeprosin**.

Korzyści dla sprawcy:

- sprawca ma szansę **przeprosić** pokrzywdzonego i uzyskać **wybaczenie**,
- **w sprawach z oskarżenia publicznego** pozytywne wyniki przeprowadzonej mediacji albo ugoda zawarta pomiędzy sprawcą a pokrzywdzonym mają wpływ na **wymiar kary**. W szczególności sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Sąd może podjąć postępowanie karne, jeżeli sprawca w okresie próby **nie wykonuje zawartej z pokrzywdzonym ugody**.

Postępowanie mediacyjne w sprawach karnych - ogólne zagadnienia

Mediacja w sprawach karnych jest formą sprawiedliwości naprawczej, która ma prowadzić do przywrócenia naruszonych więzi społecznych pomiędzy ofiarą a sprawcą przestępstwa. Główne cele to:

- pojednanie między sprawcą a pokrzywdzonym,
- zadośćuczynienie lub naprawienie szkody wyrządzonej przez sprawcę.

"Mediacja to próba doprowadzenia do ugodowego, satysfakcjonującego obie strony rozwiązania konfliktu karnego na drodze dobrowolnych negocjacji prowadzonych przy udziale trzeciej osoby, neutralnej wobec stron i ich konfliktu, czyli mediatora, który wspiera przebieg negocjacji, łagodzi powstające napięcia i pomaga - nie narzucając jednak żadnego rozwiązania - w wypracowaniu porozumienia " (prof. dr hab. Ewa Bieńkowska).

Postępowanie mediacyjne daje stronom możliwość współdecydowania w swojej sprawie. Pozwala poznać i zrozumieć stanowisko drugiej strony. Ułatwia wzajemne relacje między pokrzywdzonym a sprawcą przestępstwa po popełnieniu przestępstwa i umożliwia wspólne funkcjonowanie w społeczeństwie bez poczucia krzywdy czy zagrożenia.

Pozytywnymi aspektami w procesie mediacji jest wypracowanie przez strony przy udziale mediatora satysfakcjonującej ugody, a przede wszystkim uzyskanie szybkiego naprawienia szkody i zadośćuczynienia dla pokrzywdzonego za doznaną krzywdę od sprawcy przestępstwa z pominięciem prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Postępowanie mediacyjne jest dobrowolne. Sąd lub referendarz sądowy, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub inny organ prowadzący to postępowanie, może z inicjatywy lub za zgodą oskarżonego i pokrzywdzonego skierować sprawę do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego między pokrzywdzonym i oskarżonym, o czym się ich poucza, informując o celach i zasadach postępowania mediacyjnego, w tym o treści art. 178a. (art. 23a § 1 kpk).

W przypadku niewyrażenia zgody na rozpoczęcie lub kontynuowanie mediacji przez którąś ze stron postępowania, mediacja zostaje przerwana.

Postępowanie mediacyjne prowadzi się w sposób bezstronny i poufny (art. 23a § 7 kpk). Uzyskane w jego trakcie informacje nie mogą być wykorzystywane ani przez mediatora, ani na użytek dalszego postępowania karnego.

Sąd lub referendarz sądowy, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub inny organ prowadzący to postępowanie, w postanowieniu o skierowaniu sprawy do mediacji powołuje do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego instytucję lub osobę do tego uprawnioną spośród osób wpisanych do wykazu, prowadzonego w sądzie okręgowym w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 07.05.2015 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz.U. 2015 r, póź. 716). W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych potrzebą skutecznego przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, można powołać do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w konkretnej sprawie instytucję albo osobę spoza wykazu zgłaszającą taką gotowość, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w § 3 pkt 1-3 lub § 4 pkt 1-7 powyższego Rozporządzenia.

Postępowanie mediacyjne nie powinno trwać dłużej niż miesiąc, a jego okresu nie wlicza się do czasu trwania postępowania przygotowawczego. (art. 23a § 2 kpk).

Po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego mediator sporządza sprawozdanie z jego wyników. Sprawozdanie wraz z ewentualną zawartą przez strony ugodą, mediator przedstawia organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego. Sprawozdanie nie zawiera treści wypowiedzianych przez strony podczas postępowania mediacyjnego, a jedynie:

- 1) sygnaturę sprawy;
- 2) imię i nazwisko mediatora lub nazwę instytucji powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 3) informację o wynikach postępowania mediacyjnego (czy zawarto ugodę, czy też do zawarcia ugody nie doszło);
- 4) podpis mediatora.

Ugoda mediacyjna zawarta w sprawie z oskarżenia publicznego jest dokumentem zawierającym zgodne deklaracje stron, co do sposobu zakończenia sprawy. Nie ma ona mocy prawnej, stąd też w sprawie takiej musi zostać wydany wyrok. Treść ugody mediacyjnej sąd bierze jednak pod uwagę przy rozstrzygnięciu sprawy karnej, co może skutkować dla sprawcy:

nadzwyczajnym złagodzeniem kary (art. 60 § 2 pkt 1 kk);

odstąpieniem od wymierzenia kary, a nawet od obligatoryjnego orzeczenia środka karnego we wszystkich wskazanych w ustawie przypadkach;

uwzględnieniem wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze (art. 387 kpk);

uznaniem faktu zawarcia ugody jako okoliczności łagodzącej przy wymiarze kary.

W toku posiedzenia pojednawczego lub w wyniku mediacji dopuszczalne jest pojednanie się obejmujące również inne sprawy z oskarżenia prywatnego, toczące się pomiędzy tymi samymi stronami. Równocześnie z pojednaniem strony mogą zawrzeć ugody, której przedmiotem mogą być również roszczenia pozostające w związku z oskarżeniem. (art. 492 - 494 kpk).

Koszty postępowania mediacyjnego nie obciążają w żadnym zakresie stron postępowania. Ponosi je Skarb Państwa, (art. 619 § 2 kpk).

Zawarcie ugody w postępowaniu karnym może mieć ogromne znaczenie przy wymierzaniu kary oskarżonemu przez sąd – oczywiście wtedy, gdy nie dojdzie do umorzenia postępowania na skutek pojednania się stron. Staranie sprawcy przestępstwa o naprawienie szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu, pozytywne wyniki przeprowadzonej mediacji oraz **zawarta ugoda** wpływają na jego korzyść – sąd jest bowiem zobowiązany uwzględnić wszystkie powyższe okoliczności (kara będzie więc z reguły niższa). Istnieje także możliwość warunkowego umorzenia postępowania –

gdy dojdzie do naprawienia wyrządzonej szkody przez sprawcę przestępstwa lub uzgodnienia sposobu jej naprawienia.

Informacja na temat mediacji dla podejrzanego

"Chciałbym Pani/Panu zaproponować uczestniczenie w mediacji. Jest to instytucja, która daje szansę na uniknięcie procesu karnego. Może też Pani/Panu przynieść korzystniejszy wyrok.

Czy zetknęła się już Pani/Pan z mediacją?

Zaznaczam, że mediacja będzie możliwa dopiero wtedy, gdy po rozmowie z Panią/Panem zdecyduję się przeprowadzić podobną rozmowę z pokrzywdzonym, który też musi taką zgodę wyrazić. Dopiero po wyrażeniu przez Panią/Pana zgody i ewentualnej zgodzie pokrzywdzonego przekażę sprawę do mediatora.

Mediacja jest dobrowolna. Mimo zgody wyrażonej na mediację może Pani/Pan wycofać się z niej bez ujemnych dla siebie skutków. Proszę pamiętać, że zawsze ma Pani/Pan prawo do rzetelnego procesu sądowego.(...)

Mediator, listownie, telefonicznie lub e-mailowo skontaktuje się z Panią/Panem, aby ustalić termin spotkania informacyjnego. Miejscem spotkania zazwyczaj bywa siedziba mediatora. Jest to więc wygodny punkt do dojazdu.

Postępowanie mediacyjne może zakończyć się po jednym lub kilku spotkaniach. W trakcie tych spotkań może Pani/Pan wyjaśnić motywy swojego postępowania, może też zaproponować sposób naprawienia wyrządzonej szkody i przeprosić za swoje zachowanie.

W mediacji nie ma sędziego, nie będzie więc wyroku. Mediator organizuje i uczestniczy w spotkaniach. Pomaga w rozwiązaniu konfliktu. Pomoże przygotować, a następnie sporządzi ugode, którą podpisze Pani/Pan z pokrzywdzonym. Musi być ona zgodna z prawem i ogólnie przyjętymi zasadami współżycia społecznego.

Zawartą ugode mediator mi przekaże i wtedy podejmę decyzję jak dalej będzie toczyło się postępowanie. Dlatego też proszę pamiętać, że wykonanie warunków umowy, a następnie informacja do prokuratury (z powołaniem się na numer sprawy) będzie miała niewątpliwy wpływ na rodzaj podjętej przeze mnie decyzji.

Może też tak być, że ostateczną decyzję w sprawie podejmie dopiero sąd. Będzie on jednak znał treść ugody i dysponował wiedzą na temat jej wykonania, co będzie miało też wpływ na decyzje sądu co do wymiaru kary.

Mediacja nie jest też związana z wydatkami. W prawie karnym jest bezpłatna.

Jeżeli w tej chwili wyraża Pani zgodę - to prześlę sprawę do mediatora, który w trakcie pierwszej rozmowy informacyjnej - tylko z Panią - więcej powie o postępowaniu mediacyjnym. Odpowie też szczegółowo na wszystkie ewentualne pytania dotyczące mediacji. Po tym spotkaniu podejmie Pani ostateczną decyzję co do swojego w niej udziału.

Czy chciałaby Pani o coś jeszcze zapytać?

Proszę pamiętać, że mediacja odbędzie się w przypadku, kiedy pokrzywdzony również wyrazi na nią zgodę. Jak też o tym, że może w każdej chwili (podobnie jak Pani/Pan) wycofać się z niej".

Informacja na temat mediacji dla osoby pokrzywdzonej

"Chciałabym Pani/Panu zaproponować rozwiązanie istniejącego konfliktu w inny sposób, a mianowicie za pomocą mediacji. Czy zetknęła się Pani/Pan z taką instytucją? Jeżeli nie, to powiem o jej zaletach, a także o korzyściach, które może ona Pani/Panu przynieść.

W mediacji nie ma sędziego, nie będzie wyroku. Mediator jedynie uczestniczy w spotkaniu i pomaga w rozwiązaniu konfliktu, który powstał pomiędzy Panią/Panem a podejrzanym. Mediator pomoże przygotować, a następnie sporządzi ugode, którą następnie podpisze razem z Panią/Panem i podejrzanym.

Mediacja jest jednym, a czasami kilkoma spotkaniami Pani/Pana i podejrzanego w obecności mediatora. Jest bardzo możliwe (ale nie jest konieczne), że na spotkaniu Pani/Pana i podejrzanego dojdzie do porozumienia i podpiszecie Państwo ugode, a następnie mediator przekaże tę ugode do mnie.

Mediator telefonicznie, listownie lub e-mailowo skontaktuje się z Panią/Panem, aby ustalić termin spotkania informacyjnego tylko z nim. Dopiero po tym spotkaniu spotka się Pani/Pan również z podejrzanym, aby dojść do ewentualnego porozumienia w kwestii naprawienia szkody lub zadośćuczynienia. Miejscem spotkania będzie siedziba mediatora. Mieści się ona w dogodnym punkcie do dojazdu.

W ugodzie mogą być zawarte wszelkie warunki. Muszą być tylko dozwolone przez prawo i zgodne z ogólnie przyjętymi zasadami współżycia społecznego. Jeżeli zaakceptuję warunki ugody, a czasami musi zrobić to też sąd - to możliwe, że nie będzie dalej prowadzone postępowanie karne.

Namawiam do skorzystania z mediacji. Ma ona dużo zalet, których nie ma tradycyjne postępowanie karne na policji, w prokuraturze czy w sądzie. Najważniejsze jest, że to Pani/Pan zadecyduje o sposobie naprawienia szkody czy formie zadośćuczynienia.

Dzięki mediacji ma Pani/Pan możliwość bezpośredniej rozmowy z podejrzanym, w której będzie mogła Pani/Pan zapytać o przyczyny zachowania podejrzanego, o możliwości i sposobie naprawienia wyrządzonej Pani/Panu szkody.

W mediacji najważniejsza jest dobrowolność. Nie może być mediacji bez Pani/Pana zgody. A nawet po wyrażeniu zgody, na dalszym etapie postępowania mediacyjnego, może Pani/Pan wycofać się z niej i do ugody nie dojdzie. I nie jest, ani nie może być to uznane za coś złego przez prokuratora czy sędziego. Dalej będzie prowadzone postępowanie karne.

Przed wszystkim jednak proszę wycofać zgodę na porozumienie, gdyby Pani/Pan czuł się zagrożony, bał się lub uznał, że postępowanie karne jest dla Pani/Pana bardziej

satysfakcjonujące. Proszę pamiętać, że zawsze ma Pani/Pan prawo do rzetelnego i sprawiedliwego procesu.

Mediacja nie jest też związana z wydatkami. W prawie karnym jest bezpłatna.

Jeżeli w tej chwili wyraża Pani/Pan zgodę na taki sposób rozwiązania konfliktu - to prześlę sprawę do mediatora, który w trakcie pierwszej rozmowy informacyjnej tylko z Panią/Panem - więcej powie o postępowaniu mediacyjnym. Odpowie również na wszystkie Pani/Pana pytania dotyczące mediacji. Po tym spotkaniu podejmie Pani/Pan ostateczną decyzję. Czy chciałby Pan o coś jeszcze zapytać?"